

Junák – svaz skautů a skautek ČR
Rozhodčí a smírčí rada Junáka

NÁLEZ

ze dne 27. ledna 2002
č.j. RSRJ 01/2002

ve věci výkladu Stanov Junáka

účastníci:

náčelní DK Ing. Hana Vogeltanzová

náčelník ChK Ing. Zdeněk Prančl

starosta Ing. František Šmajcl, zastoupený RNDr. Tomášem Řehákem

Rozhodčí a smírčí rada Junáka rozhodla dne 27. ledna 2002 předsedou Petrem Mikešem, místopředsedou Jiřím Lukšičkem a členy Pavlem Döllingerem a Janem Stejskalem takto:

I. Zrušení organizační jednotky rozhodnutím svého zakladatele nebo usnesením svého sněmu

Zrušení organizační jednotky rozhodnutím svého zakladatele nebo usnesením svého sněmu podle čl. 36 Stanov Junáka – svazu skautů a skautek ČR (dále jen Junák) schválené Valným sněmem Junáka ve Vsetíně dne 21.10.2001 (dále jen Stanovy) je dobrovolným zrušením provedeným orgány, které k tomu byly demokraticky zmocněny členskou základnou sdružení Stanovami, od kterých organizační jednotka odvozuje svou právní subjektivitu podle § 6 odst. 2 písm. e) zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZSO). Čl. 36 Stanov se nedotýká oprávnění Ministerstva vnitra zrušit organizační jednotku podle § 12 odst. 5 ZSO. Právním nástupcem zrušené organizační jednotky se podle čl. 146 Stanov stává její zakladatel, proto se nevyžaduje její likvidace. Právní nástupce přebírá veškerá práva a povinnosti zrušené organizační jednotky.

II. Omezení samostatnosti či svrchovanosti Junáka

Omezením samostatnosti či svrchovanosti Junáka v čl. 80 písm. b) Stanov se rozumí přijetí takového závazku Junáka, kterým by byly významným způsobem omezeny nebo předány pravomoci orgánů Junáka rozhodovat o podstatných vnějších a o všech vnitřních otázkách sdružení ve prospěch jiné osoby.

III. Omezení nakládání s nemovitým majetkem

Omezení nakládání s nemovitým majetkem Junáka a jeho organizačních jednotek podle čl. 143 Stanov je vnitřním omezením vyplývajícím členům ze Stanov. Jedná se o vymezení práv a povinností členů sdružení ve smyslu § 3 odst. 3 ZSO.

IV. Omezení jednatelského oprávnění statutárních orgánů

Omezení jednatelského oprávnění statutárních orgánů Junáka a jeho organizačních jednotek ustanoveními čl. 54, 60, 62 a souvisejících Stanov není dotčeno ustanovení § 20 odst. 1 občanského zákoníku, neboť se jedná o vymezení práv a povinností členů sdružení ve smyslu § 3 odst. 3 ZSO. Důsledkem těchto ustanovení není neplatnost právních úkonů, které statutární orgán Junáka nebo některé z jeho organizačních jednotek, případně zástupce tohoto statutárního orgánu, učinil ve vztazích se třetími osobami v rozporu s vnitřními předpisy a rozhodnutími Junáka. Vnitřní omezení statutárních orgánů a jejich zástupců však může znamenat vznik odpovědnosti za způsobenou škodu Junáku nebo jeho organizační jednotce.

Odůvodnění:

Rozhodčí a smírčí rada Junáka (dále jen RSRJ) obdržela dne 19. ledna 2002 ústní podnět od br. RNDr. Tomáše Řeháka k výkladu Stanov. Podnět byl vznesen v souvislosti s jednáním s Ministerstvem vnitra (dále jen MV) o registraci změn Stanov, které byly schváleny X. Valným sněmem Junáka. Vzhledem k některým nejasnostem při výkladu Stanov požadovalo MV o závazný výklad některých sporných ustanovení Stanov RSRJ, která podle čl. 128 Stanov rozhoduje o výkladu Stanov v době mezi Valnými sněmy.

Podnět se týkal následujícího okruhu otázek:

1. k čl. 36 Stanov – k povaze rozhodnutí zakladatele o zrušení
2. k čl. 80 písm. b) Stanov – otázka omezení samostatnosti či svrchovanosti Junáka
3. k čl. 143 Stanov – k omezení práv třetích osob
4. k čl. 146 Stanov – k povaze zrušení a k právům třetích osob
5. k omezení statutárních orgánů zavazovat se vůči třetím osobám

Podnět k výkladu Stanov je oprávněn podat kterýkoliv člen Junáka (čl. 4.3.1 Provizorního vnitřního jednacího řádu RSRJ, dále jen Řádu).

Řízení bylo zahájeno dnes, 27. ledna 2002, usnesením RSRJ.

Účastníky řízení jsou podle čl. 4.3.1 Řádu náčelní DK, náčelník ChK a starosta Junáka. Starosta je na základě plné moci zastoupen br. Řehákem. Účastníci souhlasili se zkrácením lhůty podle čl. 3.6.5 Řádu. Náčelní DK a náčelník ChK se vzdali práva osobní přítomnosti při ústním jednání.

Předseda RSRJ pro spěšnost věci proto nařídil ústní jednání na dnešní den.

K obsahu ústního jednání

Zplnomocněný zástupce starosty Junáka br. RNDr. Tomáš Řehák seznámil RSRJ s průběhem jednání ve věci registrace Stanov na MV. Shrnul především hlavní výhrady MV, které je třeba vyřešit závazným výkladem Stanov RSRJ. Upozornil na nutnost přijmout výklad Stanov v co nejkratší lhůtě vzhledem k tomu, že dle ZSO, pokud občanské sdružení neodstraní závady do 60 dnů od jejich vytknutí, musí MV sdružení rozpustit.

Br. Řehák přednesl jeho názor na věc a možný právní výklad Stanov.

K právním otázkám

I. k čl. 36 a 146 Stanov – Povaha rozhodnutí zakladatele a usnesení sněmu o zrušení organizační jednotky a ochrana práv třetích osob při jejím zrušení.

Současná právní úprava postavení organizačních jednotek občanských sdružení je velmi nejasná. ZSO dokonce ani výslovně neuvádí, že jsou to právnické osoby, pouze uvádí v § 6

odst. 2 písm. e) že stanovy sdružení musí obsahovat ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem. ZSO ani jiný právní předpis však jejich postavení dále neupravuje.

Je zřejmé, že požívají atributů právnické osoby (mohou kupříkladu nabývat majetek, vstupovat do právních vztahů – viz rozhodnutí Vrchní soud v Praze – 7 Cmo 18/92 – 21. 6. 1993), jejich postavení je však zvláštní, neboť jejich právní subjektivita je závislá na právní subjektivitě občanského sdružení, které je zřídilo. ZSO ani jiný zákon však výslovně neupravují otázku zániku organizační jednotky s výjimkou případu, kdy je tato rozpuštěna pravomocným rozhodnutím ministerstva vnitra a kdy se použijí ustanovení pro zrušení celého sdružení obdobně (viz § 12 odst. 5 ZSO).

Pro dobrovolné zrušení organizační jednotky, tedy pro zrušení z vůle členů sdružení, neuvádí zákon žádné podrobnosti. Nejblíže je opět ustanovení o dobrovolném rozpuštění celého občanského sdružení, které uvádí: „Pokud stanovy sdružení neurčují způsob dobrovolného rozpuštění nebo sloučení s jiným sdružením, rozhoduje o něm jeho nejvyšší orgán“ (viz § 12 odst. 2 ZSO). Jelikož organizační jednotka žádné vlastní stanovy mít nemůže a řídí se stanovami sdružení jako celku, musí být případná úprava obsažena tam.

Proto Stanovy obsahují článek 36, který je závaznou úpravou tohoto aktu dobrovolného rozpuštění organizační jednotky jako aktu soukromoprávního, vycházejícího z vůle osob, které ji dobrovolně přijaly ve stanovách sdružení. Tím je tento způsob zrušení organizační jednotky odlišný od veřejnoprávního aktu, kterým je rozpuštění organizační jednotky ministerstvem vnitra z důvodu ochrany veřejného zájmu v taxativně vyjmenovaných případech.

Čl. 146 Stanov ochraňuje práva třetích osob po zrušení organizační jednotky. Pojem jmění je třeba vykládat analogicky v souvislosti se zněním § 6 odst. 2 obchodního zákoníku jako soubor majetku a závazků i v souladu s doslovným zněním čl. 139 Stanov, který definuje jmění obdobně. Protože celé jmění organizační jednotky nabývá určený právní nástupce, není třeba řešit otázku likvidace organizační jednotky.

II. k omezení samostatnosti či svrchovanosti Junáka

Samostatnost je třeba vykládat jako takový stav, kdy Junák může jednat ve vnějších vztazích nezávisle na jiných osobách. Suverenitu potom jako nezávislost od vnější kontroly a pravomoc upravovat veškeré své vnitřní poměry.

Nezávislost ve vnějších vztazích je termín značně neurčitý, protože každá osoba je determinována ostatními osobami. Musí se proto chápat tak, že se jedná o omezení v podstatných otázkách. Nebude se tak například jednat o takové omezení při závazku, že jiná osoba bude za Junáka zajišťovat technické zabezpečení jeho akce nebo, že v některých otázkách bude koordinovat svůj postup s jinými osobami. Na druhou stranu za podstatnou otázku by bylo třeba považovat povinnost nabývat majetek výlučně přes jinou osobu.

Suverenitu je poté třeba vykládat podstatně úžeji neboť principiálně si lze těžko představit, aby jakákoliv jiná osoba mohla zasahovat do vnitřní organizace Junáka nebo stanovovat členům práva a povinnosti. Toto je výlučnou pravomocí orgánů Junáka a souhlas s takovým aktem musí dát Valný sněm jako nejvyšší orgán Junáka.

**III. a IV. k omezení nakládání s nemovitým majetkem podle čl. 143 Stanov a k omezení
jednatelského oprávnění statutárních orgánů**

ZSO umožňuje v § 3 odst. 3 ukládat svým členům právní povinnosti. Stanovy proto mohou tyto povinnosti uložit s důsledky dovnitř sdružení.

Podle § 20 odst. 1 obč. z. činí právní úkony právnické osoby ve všech věcech statutární orgány. Toto ustanovení je kogentní a nelze jej Stanovami změnit. Pokud tedy třetí osoby uzavřely se statutárním orgánem smlouvu, je jí Junák nebo jeho organizační jednotka vázána, i pokud třetí osoba o tomto omezení věděla. Podle § 420 obč. z. odpovídá každý za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti. Stanovy Junáka tuto odpovědnost nijak neomezují, naopak ji potvrzují v plném rozsahu (např. 56). Limitujícím faktorem je pouze případ, kdy statutární orgán jednal podle pro něj závazného vnitřního předpisu nebo rozhodnutí, pokud není v rozporu s právními předpisy (čl. 57). To však lze ztěžít poté považovat za porušení právní povinnosti.

**Pro přijetí tohoto nálezu hlasovalo 4 pro 0 proti 0 se zdrželo. Podle čl. 132 Stanov byl
nálezn přijat.**

V Praze dne 27. ledna 2002

Poučení:

Proti rozhodnutí RSRJ není odvolání. Rozhodnutí o výkladu Stanov je konečné a změnit jej může pouze Valný sněm Junáka. Tímto není vyloučen opravný prostředek podle § 15 ZSO.

Petr Mikeš v.r.
předseda RSRJ

Jiří Lukšíček v.r.
místopředseda RSRJ

Pavel Döllinger v.r.
člen RSRJ

Jan Stejskal v.r.
člen RSRJ